

MILJÖPARTIET DE GRÖNAS BUDGETFÖRSLAG FÖR DANDERYD 2018

FÖR EN MILJÖ FÖR VÅRA ÄLDRE I NUTID OCH FÖR VÅRA BARN I FRAMTID

**GRÖNA AVTRYCK FÖR ETT EKOLOGISKT, EKONOMISKT OCH SOCIALT
HÅLLBART DANDERYD MED STÄRKT DEMOKRATI**

DET GRÖNA HÅLLBARA SAMHÄLLSBYGGET I DANDERYD

Brundtlandrapporten 1987 förtydligade begreppet *Hållbar utveckling* med att det knyter ihop hållbarheten i ekosystemen med de sociala och ekonomiska utmaningar mänskligheten står inför. De utmaningarna är minst lika relevanta idag som 1987 och vi har del i de utmaningarna, Danderyd är inte undantaget. Som en ytterligare dimension vill vi värna om demokratin som idag är utsatt för starka hot.

ETT EKOLOGISKT HÅLLBART DANDERYD

Miljöprogram för Danderyds kommun 2016-2020 antogs av kommunfullmäktige 2016 med tillhörande handlingsplan. Miljöprogrammet är indelat i fem områden som utgår från Sveriges Miljökvalitetsmål. Vi följer samma indelning som i Miljöprogrammet

Frisk luft

Ett förändrat klimat, temperatur och nederbörd, ger förändrade förutsättningar. Fram till år 2100 beräknas temperaturen stiga med 1,5–7 grader och nederbörden öka med 10–20 procent. Grundvattnet kommer att påverkas av förändringar i nederbörd och temperatur. I förorenade mark- och vattenområden kan förändrade flöden och grundvattennivåer innebära att rörligheten hos föroreningarna ökar. Högre medeltemperaturer tenderar också att öka föroreningars rörlighet. Förändringar i grundvattennivåer kan påverka den byggda miljön, grundvattenkvaliteten och de ekologiska system som är beroende av grundvattnets nivå eller flöde. Torrläggning av kärr och andra våtmarker kan orsaka omfattande skador såväl i den byggda miljön som i ekologiska system. I områden som har legat under hav efter istiden, eller som ligger vid kusten, kan relativt begränsade vattenuttag ge problem med markstabiliteten.

Klimatförändringarna pågår just nu och vi ser effekterna i form av torra, extremväder och översvämningar, som i förlängningen leder till svält, konflikter och hotade ekosystem.

Vid FN:s klimatomöte i Paris 2015 kom länderna överens om att den globala temperaturen ska hållas långt under 2 grader med målet 1,5 grad. Alla har ansvar för att målet förverkligas - alltifrån enskilda individer till stater och inte minst kommuner som tar besluten nära medborgarna.

Det klart vanligast förekommande färdmedlet för invånarna i Danderyd är bil. Biltrafiken är samtidigt den lokalt största utsläppskällan av klimathotande gaser i Danderyd, såväl genomfartstrafiken som den lokala trafiken. Kommunen är liten till ytan. De flesta resorna inom kommunen är kortare än 5 km. Att minska slentrianåkandet korta sträckor med bil är hälsosamt för såväl individen som klimatet.

Friskt vatten

Ekebysjön, Nora å och Nora träsk är starkt förorenade av dagvattnet från trafiken på E18 och Enebyängens handelsplats samt övriga gator i anslutning till avrinningsområdet. Kommunens viktigaste våtmark, Dalkarlskärret, kan på ett naturligt sätt rena dagvattnet och dessutom minska risken för översvämningar i

Noraområdet. Tyvärr har denna våtmark, med kommunens goda minne, misshandlats genom dumpning av schaktmassor och nu byggande av en stor tennisanläggning. Våtmarken behöver återställas till sin naturliga storlek och restaureras.

Mikroplaster, små plastpartiklar, är en förorening såväl i vatten som på land. Dessa helt nyligen börjat uppmärksammas. Deras främsta källa är biltrafik och därefter konstgräsplaner. Vid konstgräsplanerna är det påfyllnadsmaterialet, granulatet, som främst läcker ut. Åtgärder för att fånga upp mikroplaster har påbörjats men betydligt mer krävs och snabbare än vad som nu är fallet.

Biologisk mångfald

Danderyd har sedan tidigare två naturreservat, Ekebysjön och öarna i Stora Värtan. Ett tredje reservat i Rinkebyskogen togs beslut om i kommunfullmäktige 2014. Både Ekebysjön och Rinkebyskogen ingår i den s.k. Rösjökilen som är ett sammanhållet naturområde över sex kommuner i norra Stockholm. För att den biologiska mångfalden ska kunna upprätthållas krävs att det finns naturliga samband mellan delarna i kilen så att djur och växter fritt kan röra sig där. Tyvärr har kommunen godkänt exploateringar som nu i stort sett brutit förbindelsen mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen/Ekebysjöns naturreservat. Därmed hotas framförallt Ekebysjöns biologiska mångfald men även Rinkebyskogens och Altorpsskogens mångfald.

God bebyggd miljö

Alla kommuner i Sverige ska redovisa mark- och vattenanvändningen inom kommunen i en översiktsplan. Översiktsplanen är ett strategiskt och vägledande dokument för kommunens detaljplanering och beslut i enskilda ärenden om byggande och annan användning av mark och vattenområden. Mark- och vattenområden ska användas till det som de är mest lämpade för, med hänsyn till markens beskaffenhet. I översiktsplanen ska miljö kvalitetsmål, miljö kvalitetsnormer samt kommunens vattenförekomster enligt vattenförvaltningen och deras statusklassning behandlas.

I plan- och bygglagen anges att bebyggelse ska planeras efter markens beskaffenhet och människors säkerhet och hälsa. Riskbedömningar för ras, skred och stranderosion är viktiga för planering och utformning av bebyggelse och infrastruktur och för att användningen av mark- och vattenområden ska ske på ett lämpligt sätt. Översiktsplanen ska hållas aktuell, Danderyds översiktsplan är från år 2006.

Vuxna cyklar alltmer medan barn cyklar allt mindre. Det är såväl hälsofrämjande som klimatsmart att cykla och gå istället för att åka bil kortare sträckor. Dessutom gynnas den enskildes ekonomi. Om fler ska vilja cykla, framförallt barn, så krävs det säkra cykelvägar där risken för konfrontation med både bilar och gående minimeras. I samband med ombyggnation och nybyggen vid Mörby centrum finns ett bra tillfälle att ordna separata vägbanor för gående, cyklister och bilar inom ett hårt trafikerat område.

Gifrfri miljö

Ökad konsumtion leder till ökad produktion av kemikalier och varor och då ökar spridningen av farliga ämnen. Långlivade ämnen som är spridda i miljön eller finns

lagrade i varor och byggnader kan påverka människor och miljö under lång framtid. För att skydda människors hälsa och den biologiska mångfalden behöver spridningen av farliga ämnen förebyggas och minska.

I Danderyd finns ett flertal förorenade markområden sedan tidigare verksamheter på platsen. Inventering pågår av dessa men behöver gå snabbare och provtagning komma igång så att saneringsåtgärder kan påbörjas vilket kan ske innan hela kartläggningen är klar.

ETT SOCIALT HÅLLBART DANDERYD

Hälsa

Rädda Barnens definition av hållbarhet är "Det som är bra för barn är bra för samhället och bra för framtiden.

Sociala investeringsfonder för bättre psykisk hälsa finns i flera kommuner men saknas i Danderyd. Den psykiska ohälsan hos våra unga är ett stort samhällsproblem. Från den sociala investeringsfonden kan verksamheterna i kommunen söka pengar.

Jämställdhet

Myndighetsbeslut ska fattas rättssäkert och jämlikt. För 8:e året i rad har Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) publicerat *Öppna jämförelser* om stöd, vård och omsorg till äldre, barn och unga, funktionsnedsatta, missbruks- och beroendevården, krisberedskap och våld i nära relationer. Socialtjänsten fattar myndighetsbeslut och verksamheten ska bedrivas rättssäkert och jämlikt. Ett jämställdhetsperspektiv behöver genomsyra hela kommunens arbetsprocess - från bemötande till uppföljning av resultat. Genom systematiska uppföljningar uppdelade på flickor, pojkar, kvinnor och män är det möjligt att skapa en bild av hur insatserna fungerar och om det finns omotiverade skillnader mellan grupperna. Danderyds enkätsvar till Socialstyrelsen visar att det saknas ett sådant jämställdhetsperspektiv.

Avslöjanden om trakasserier och mobbning på arbetsplatser sprids nu från bransch till bransch. Sett till berättelserna är det inte alla män, men män som begår övergrepp finns överallt. Och alldeles för många kvinnor har varit utsatta. Om mäns våld mot kvinnor ska upphöra så är det männen som måste förändras. Studier visar att våld mot kvinnor kostar 39,7 miljarder per år och att en enda våldtäkt kostar samhället drygt 10 mnkr. Att mäta kostnaderna för våldets konsekvenser gör att vi kan sätta dem i relation till lagstadgade preventiva insatser.

Arbetsgivare över hela landet har fått anledning att ta reda på hur det ser ut på den egna arbetsplatsen, att inse att deras policies och jämställdhetsplaner visar stora klyftor mellan ord och verklighet. Det är dags att arbetsgivare inser att de antingen inte har haft en aning om problemets omfattning eller har valt att ignorera det.

Förskola och skola

Den svenska läroplanen är tydlig med att skolan har en skyldighet att ge eleverna verktyg för att kunna förstå hur miljö, ekonomi, hälsa, rättvisa och demokrati hänger ihop. Ett av skolans viktiga uppdrag är att få eleverna att förstå vad som menas med en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling. Skolan ska också ge eleverna redskap att själva kunna leva och arbeta på ett hållbart sätt.

Satsning på förskola och skola är en investering för framtiden. En förutsättning är tillgång till behöriga lärare som har tid även för elever med särskilda behov. Varje skola behöver också ha tillgång till ett eget bibliotek.

En god ventilerad skolmiljö, fri från giftiga kemikalier och med kontinuerligt underhåll, ger en bra arbetsmiljö för såväl elever som personal. En god elevhälsa kräver tillgång till psykologer och kuratorer och är även viktig för att skapa trygghet, trivsel och arbetsro.

Förskolans har för stora barngrupper. För att förskollärarna ska kunna arbeta enligt läroplan och skollagen behöver barngruppernas storlek följa Skolverkets riktmärke för småbarnsgrupp och syskongrupp. Genom att införa en åtgärdsgaranti för att läsa, skriva och räkna ges stöd också till elever med särskilda behov. Lärarnas arbetsmiljö har försämrats. Personalomsättningen har ökat drastiskt liksom antalet långtids-sjukskrivningar.

Integration och bostäder

Många människor söker sig till vårt land p.g.a. krig, terror och förföljelser. För att ge nyanlända med uppehållstillstånd en fristad behövs en effektiv och genomtänkt integrationsplan. Integration kräver en bostadsförsörjningsplan med en mångfald av olika bostadstyper och upplåtelseformer. Särskilt viktigt är att bygga prisvärda lägenheter som våra unga, gamla och nyanlända har råd att bo i.

Anhörigomsorg

För att klara den demografiska utmaningen med allt fler äldre krävs att anhöriga erbjuds stöd i en större omfattning än tidigare. Enligt Socialstyrelsen behöver 37% av äldre med offentlig omsorg mer hemtjänst och drygt 11% behöver en plats i äldreboende - om det inte vore för anhörigas insatser. Socialtjänstlagen är tydlig med att kommunen är skyldig att ge hjälp om behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Det gäller att ge den anhörige stöd för att orka, klara av och vilja vara anhörigvårdare. Utan anhöriginsatser fungerar inte välfärden.

Riksrevisionen har riktat skarp kritik mot kommuner som utnyttjar anhörigvårdare. Enligt Riksrevisionen står anhöriga för 17 % av kommunens kostnader.

Kultur och fritid

Kultur handlar om bildning, livskvalitet och delaktighet. Fysisk rörelse är viktig för både vårt fysiska och psykiska välbefinnande. Det behöver finnas gott om möjligheter till spontanidrott - dock inte anläggningar med asfalt eller konstgräs i kommunens parker. Medskapande mötesplatser är betydelsefulla för trivsel och gemenskap. Dessa är även viktiga för våra nyanlända kommuninvånare. Resurserna till idrott,

kultur och andra fritidsaktiviteter ska fördelas med fokus på jämställdhet och jämlikhet.

ETT EKONOMISKT HÅLLBART DANDERYD

Cirkulär ekonomi

I det hållbara samhället är kretsloppstänkandet centralt även i ekonomiska frågor. Resurser ska återskapas och inte förbrukas. Produkter ska utformas så att de går att reparera och återanvändas istället för att slängas. Produktion och transporter ska ske på ett sätt som inte tär på jordens bärformåga.

Välfärdens driftsformer

Välfärden ska vara solidariskt finansierade. Inom skola, vård och omsorg välkomnar Miljöpartiet såväl kommunala som privata aktörer. Debatten om privat eller offentlig drift ska inte skymma medborgarperspektivet och nyttan för brukarna. Det är positivt att nya bostäder och korttidsboenden planeras men boendeproblemen finns här och nu och har funnits mycket länge. För Miljöpartiet är det också en mänsklig rättighet att äldre ska kunna välja sin egen boendeform.

Skatten

Med lagföljksamhet, förebyggande insatser och satsningar på barn, unga och äldre får vi både på kort och lång sikt ett mänskligare och ekonomiskt mer hållbart samhälle. Besparingar för att bibehålla låg kommunalskatt har nått vägs ände. Gällande regelverk kan inte budgeteras bort.

ETT DEMOKRATISKT HÅLLBART DANDERYD

Ökat medborgarinflytande - inte bara vart 4:e år

Inflytande är en demokratisk rättighet. Danderyds kommunfullmäktige har upprepat avslagit Miljöpartiets motioner att införa möjligheten för danderydsborna att lämna skriftliga *Medborgarförslag*. Väl mottagna och tillvaratagna förslag från medborgarna leder till ökad delaktighet i den kommunala verksamheten vilket i sin tur ger bättre beslut, färre överklaganden och sänkta kommunala kostnader.

Huvuddelens av kommunens budget går till unga och äldre. Deras kunskaper, erfarenheter och värderingar är en värdefull resurs i det kommunala arbetet. Miljöpartiet anser att det är viktigt för våra barns utveckling och för våra äldres värdighet att de har inflytande och känner sig delaktiga i frågor som berör dem.

Medborgardialog och debattforum på nätet

Miljöpartiet i Danderyd har länge efterfrågat en aktiv *Medborgardialog* som en levande del i kommunens verksamhetsstyrning. Redan 2011 utlovade Danderyds kommun en ny hemsida med ett debattforum. Ännu idag saknas ett *öppet debattforum* på hemsidan. Debatten ska vara en tvåvägs kommunikation och inte bara avse en av majoriteten utvald fråga som i samrådet om E18/Centrala Danderyd.

Rätten till information, att delta i beslutsprocesser och rättslig prövning är helt grundläggande i en fungerande demokrati. Valdemokrati är viktig, men väl så viktigt är vad som händer mellan valen. En god demokrati ställer höga krav på rättssäkerhet. Ett bra demokratiskt tillvägagångssätt är att fatta beslut först efter öppen debatt.

En av fem personer som lever i Sverige har någon form av funktionsnedsättning. Det kan till exempel handla om nedsatt rörelseförmåga, läs- och skrivsvårigheter, nedsatt syn, hörsel eller funktionsnedsättning till följd av psykisk ohälsa. Alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara delaktiga i samhället.

Kommunen har skyldighet att samråda med medborgarna i samband med exploateringsprojekt. Genom att släppa in medborgarna i ett tidigt skede innan den formella planprocessen börjar, d.v.s. innan ställningstaganden är gjorda, så kan Danderydsbornas kunskap, erfarenheter och behov ligga till grund för och väsentligt förbättra beslutsunderlaget. Planens konsekvenser ska inte komma som en obehaglig överraskning i ett senare läge. Genom medborgardialogen skapas ett förtroende mellan medborgare och kommun.

Alliansens budget har inte haft tillräcklig fokus på miljömålenas genomförande. Klimatförändringarna pågår just nu och vi ser effekterna i form av torra, extremväder och översvämningar, som i förlängningen leder till svält, konflikter och hotade ekosystem. Hittills har vi bevisat att det går att bygga välfärd på att förstöra miljön, nu måste vi bevisa att det går minst lika bra utan att förstöra miljön.

DET FINNS INGEN PLANET B !

Miljöpartiet vill möjliggöra ett Hållbart Danderyd med biologisk mångfald, ekosystemtjänster, människan i centrum, jämställdhet och rena transporter. Det ska finnas en mångfald av boendeformer - såväl privata och kommunala hyres- och bostadsrätter. Satsningar på vår politik leder till ett Danderyd med bättre hushållning med våra resurser - mänskliga, naturens och de finansiella.

ÄNDRINGSYRKANDE BUDGET

KOMMUNSTYRELSEN

Drift

Framtagande av en bostadsförsörjningsplan	100 tkr
Framtagande av ny personalpolicy inklusive strategi för jämställdhet	100 tkr

BYGGNADSNÄMNDEN

Drift

Inrättande av deltidstjänst ansvarig för miljökonsekvensbeskrivningar	200 tkr
---	---------

FASTIGHETSNÄMNDEN

Drift

Framtagande av <i>underhållsplan</i> utifrån inköpt fastighetsdatabas	100 tkr
---	---------

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Drift

<i>Ungt Fokus</i> tillförs extra medel till förstärkt bemanning inom drog-förebyggande arbete inklusive projektet <i>Danderyd Lyssnar</i> samt medlemskap i <i>Filmregion Stockholm-Mälardalen</i>	600 tkr
--	---------

<i>Fritidsgårdarna</i> tillförs förstärkt bemanning med inriktning mot barns och ungdomars psykiska ohälsa och drogrelaterade problem	300 tkr
---	---------

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Drift

Provtagning av kartlagda potentiellt förorenade områden	200 tkr
---	---------

TEKNISKA NÄMNDEN

Drift

Restaurering av Dalkarlskärret	500 tkr
--------------------------------	---------

<i>Intäkt</i> från avgiftsbelagd infartsparkering	2 000 tkr
---	-----------

Investering

Separata gång-, cykel- och bilvägar, etapp 1	500 tkr
--	---------

Investering VA

Uppsamling av mikroplaster i dagvattnet, etapp 1	500 tkr
--	---------

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Drift

Ytterligare tre barngrupper 1-2 år för att följa Skolverkets riktmärke	2 700 tkr
Framtagande av strategi för Elevhälsan i syfte att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga	100 tkr
Konkurrenskraftiga lärarlöner och satsningar på lärartäthet, arbetsmiljön och kommunen som avtalspart i syfte att kunna behålla och rekrytera lärare	<i>Fastställs av löne-strategiska gruppen</i>

SOCIALNÄMNDEN

Drift

Utvecklingsledartjänst för effektivisering och kvalitetsutveckling	700 tkr
Framtagande av handlingsplan för anhörigvård och stöd	100 tkr
Extra satsning på Kvinnojouren	100 tkr
Socialstyrelsens/SKLs Öppna jämförelser visar röda siffror för Danderyd gällande stöd till personer med <i>funktionsnedsättning</i> LSS inom 14 områden	<i>Fastställs av kommun-ledningskontoret och löne-strategiska gruppen</i>
Socialstyrelsens/SKLs Öppna jämförelser visar röda siffror för Danderyd gällande <i>våld i nära relationer</i> inom 10 områden	<i>Fastställs av kommun-ledningskontoret och löne-strategiska gruppen</i>
Socialstyrelsens/SKLs Öppna jämförelser visar röda siffror för Danderyd Barn och unga inom 9 områden	<i>Fastställs av kommun-ledningskontoret och löne-strategiska gruppen</i>

BUDGETYRKANDE

Drift	3 800 tkr
Investering	1 000 tkr

FINANSERING

Utdebitering skattesats	17:35 kr
-------------------------	-----------------

FÖR EN VARMARE POLITIK I DANDERYD

Carolin Robson, gruppledare